

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2. Голов С. Ф. Управлінський облік / С. Ф. Голов // Підручник. – К.: Лібра, 2003. – 704 с.
3. Голов С. Проблеми і перспективи реформування бухгалтерського обліку в Україні / С. Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – №11.
4. Левицька С. Управлінський та внутрішньогосподарський облік: завдання, мета, чинники ефективного впровадження / С. Левицька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №2. – С. 27-35.
5. Лишиленко О. В. Бухгалтерський управлінський облік / О. В. Лишиленко // Навчальний посібник. – Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2006.

УДК 657

**Д. В. МАКСИМЕНКО,
Н. І. ДАНИШ**
Мукачівський державний університет

ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ АНАЛІЗУ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

В системі показників, які характеризують ефективність виробництва і посилення його інтенсифікації, одне із провідних місць належить собівартості продукції.

Собівартість є вартісна категорія, яка в грошовій формі відображає витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції.

Зниження собівартості продукції, при інших рівних умовах, сприяє збільшенню прибутку, а отже, підвищенню ефективності виробництва. Це досягається шляхом економії затрат праці, матеріалів, сировини, енергетичних ресурсів, кращого використання обладнання і потужності, зростання обсягу виробництва, скорочення різних втрат, ліквідації непродуктивних витрат [2].

Даній тематиці присвятили свої наукові праці такі вчені, як Лазнева І., Орлов О., Рясних Є., Ларіонова К., Партин Г., Постолук Н., Романенко В., Калініченко І., Ткаченко М., Філінков О., Чумаченко М. та інші.

В ринковій економіці, де ціни формуються під впливом гострої конкурентної боротьби, із сукупності факторів, що визначають конкурентоспроможність підприємства, чільне місце належить витратам на виробництво. Зниження витрат в таких умовах стає ледь не головним джерелом збільшенням прибутку [3].

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Розрізняють індивідуальну собівартість – затрати на виробництво тільки одного виробу; загальну (повну) собівартість всієї виготовленої продукції – загальну суму затрат, що приходить на виготовлення продукції певного обсягу і складу; середня собівартість, яка визначається діленням загальної суми затрат на кількість одиниць однорідної продукції.

За обсягом затрат, що входять в собівартість продукції, остання ділиться на виробничу, яка включає витрати, що пов'язані тільки з виробництвом продукції, і повну, що складається із витрат на виробництво і позавиробничі витрати, які пов'язані з реалізацією продукції (витрати на збут).

Визначення величини затрат на одиницю продукції (робіт, послуг) називається калькуляцією собівартості [4].

В залежності від призначення розрізняють планову, нормативну та фактичну(звітну) собівартість продукції.

Планова собівартість – це завдання для досягнення певного рівня собівартості продукції, що визначається на основі передових норм і нормативів використання засобів виробництва і витрат праці.

Нормативна собівартість – відображає рівень витрат на виріб, що визначається діючими на певну дату технічними нормами і нормативами використання засобів виробництва і робочого часу.

Фактична (звітна) собівартість – це рівень собівартості продукції, обчисленої на основі фактичних витрат на виробництво за певний період, з урахуванням фактичних умов виробництва, що склалися [5].

Основними завданнями аналізу собівартості продукції є: обґрунтованість планових завдань із собівартості продукції; загальна оцінка виконання завдань зі зниження собівартості продукції; виявлення і дослідження причин відхилень від планового завдання; вивчення структури і динаміки витрат за елементами і калькуляційними статтями; оцінка впливу окремих факторів на рівень собівартості продукції; виявлення і мобілізація резервів зниження собівартості продукції.

Залежно від поставлених завдань впливають різні напрямки аналізу собівартості продукції і витрат на виробництво: узагальнюючий аналіз собівартості продукції; аналіз собівартості окремих видів продукції (калькуляцій); аналіз витрат на одну гривню продукції; аналіз прямих матеріальних і трудових витрат; аналіз комплексних витрат; аналіз накладних витрат [6].

Для досягнення мети аналізу собівартості необхідна його організація на всіх етапах життєвого циклу виробів (робіт, послуг). Цього досягають шляхом проведення

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОКРЕМИХ ОБ'ЄКТІВ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

попереднього, подальшого (ретроспективного, історичного) і перспективного (прогнозуючого) аналізів. У ринковій економіці центр ваги зміщується на попередній і прогнозуючий аналізи.

Для проведення аналізу собівартості продукції формується інформаційна база на основі планової собівартості продукції; нормативів споживання матеріальних і трудових ресурсів; цін на ресурси і продукцію; первинні документи; рахунки бухгалтерського обліку; статистична звітність ф. № 5-с «Звіт про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг)»; фінансова звітність ф. № 2 «Звіт про фінансові результати»; матеріали ревізій, спеціальних обстежень та інше [7].

Собівартість продукції є головним ціноутворюючим чинником. Вживання суб'єкта господарювання в умовах конкуренції залежить від можливості підтримувати оптимальний рівень собівартості продукції. Вирішення цього завдання залежить від багатьох чинників, головним з яких є стратегія у своєму конкурентному середовищі й ефективність використання ресурсів. Відповідно до обраної стратегії виробник належить до категорії з низькою собівартістю на масовому ринку або з добре зарекомендованими виробами в ролі гравця у середовищі ринку.

Список літературних джерел

1. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку №16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://proaudit.com.ua/buh/standart/p-s-bo-16-vitrati.html>.
2. Лазнева І. О. Методи управління витратами виробництва продукції та їх порівняльний аналіз / І. О. Лазнева // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №1. – С. 67-76.
3. Орлов О. Планування собівартості продукції / О. Орлов, Є. Рясних, К. Ларіонова // Економіка України. – 2007. – №12. – С. 39-48.
4. Партин Г. О. Формування стратегічної моделі управління витратами підприємства / Г. Партин // Фінанси України. – 2007. – №11. – С. 124-133.
5. Постолюк Н. Значення собівартості продукції при прийнятті управлінських рішень / Н. Постолюк // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – №6. – С. 114-116.
6. Романенко В. Інформаційне забезпечення управління витратами / В. Романенко, І. Калініченко // Актуальні проблеми економіки України. – 2008. – №3. – С. 13-15.
7. Ткаченко М. Формування виробничої собівартості продукції, незавершеного виробництва, рентабельності та визначення ціни продажу / М. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – №8. – С. 20-36.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>